

Ad hoc ut scripturæ, et instrumenta dicantur authentica quid requiratur. Vide *verb.* Juspatronatus, *art.* 3, *num.* 31 et 32.

Scripturæ authenticæ ad probandum juspatronatus personæ suspectæ de usurpatione, quæ censentur, *num.* 53, 54 et 55.

Præsentationes per authenticas scripturas probandæ an, et quomodo esse debeant continuatæ, *num.* 56 ad 42.

Juspatronatus in personis privatis non requirit tam plenam probationem, sicuti in personis potentibus, *num.* 43.

Assignantur et explicantur varii modi, quibus probatur juspatronatus in personis privatis, ubi plura alia scitu digna ad rem obiter afferuntur, *n.* 44 ad 81. Sed vide *ibid.* *num.* 83 et seqq.

JUSPATRONATUS, QUOAD EA QUÆ CONCERNUNT PATRONOS EORUMQUE JURA. ET ONERA.

Patroni quoad propositum qui dicantur, et esse possint, vel non. Vide *verb.* Juspatronatus, *art.* 4, *n.* 1 ad 14.

Quomodo stat successio patronorum in jurepatronatus hæreditario, ac gentilitio, *n.* 15 ad 19.

Patroni an possint aliquid temporale exigere a præsentatis, *n.* 20, 21 et 22.

Patroni laici et ecclesiastici quot menses habeant ad præsentandum, et an tale tempus possit prorogari, et a quibus, *n.* 23 ad 32.

Patroni juspatronatus misti quot menses ad præsentandum habere possint, *n.* 33 ad 38.

Tempus ad præsentandum quando patronis currere incipiat, *n.* 39 ad 43.

Patronus ecclesiasticus semel ac idoneum præsentavit, non potest pro illa vice alterum præsentare etiam cumulative, *n.* 44.

Patronus laicus potest variare præsentando secundum cumulative. An autem possit semel tantum, vel pluries variare disputant doctores. Et assignantur rationes, quare variare possit patronus laicus, et non ecclesiasticus, *n.* 45 ad 58.

Inter varia jura, quæ patrono competunt, quatuor præcipue assignantur, *n.* 59.

Juri præsentandi, quod patrono competit, an, et quando possint papa, legatus pontificius, vel ordinarius derogare, *n.* 60 ad 69.

Patronus an possit laicum nominare, vel præsentare, *n.* 70 ad 73.

Quid si patronus recuset præsentare, quem nominavit fundator, *num.* 74.

Patronus an possit seipsum præsentare, aut a procuratore a se deputato præsentari, et an possit acceptare beneficium, *n.* 75 ad 78.

Patronus potest præsentare filium, aut alium consanguineum, vel conjunctum, *n.* 79.

Quid si plures sint patroni, *n.* 80.

Patronus sive ecclesiasticus sive laicus, an et ad quæ beneficia teneatur præsentare digniorem; et quid si indignum præsentet, *n.* 81 ad 91.

Quid quando plures æque digni præsentantur ab eodem patrono laico, vel ecclesiastico, *n.* 92 et 93.

Quid quando plures inæqualis dignitatis, aut meriti simul ab unico, vel a pluribus patronis præsentantur, *n.* 94 ad 98.

Quid quando patroni litigant inter se super juspatronatus, et litem non finiunt intra tempus a jure statutum, et nullus ex ipsis est in notoria possessione præsentandi, *n.* 99, 100, 101.

Quid quando lis est inter patronum et episcopum pugnantem pro ecclesiæ libertate, vel inter patronum et præsentatum, aut inter ipsos præsentatos, *n.* 102 ad 104.

Jus honoris competens patrono, in quo consistat, assignatur et explicatur, *n.* 105 ad 108.

Ratione juris defendendi præeminentia competens patrono assignatur et explicatur, *n.* 109 ad 113.

Patrono competit jus alimentationis in casu, quo

vergat ad inopiam, et tale jus per singulas sui partes dilucidatur, *n.* 114 ad 132.

Jus præsentationis, quod diversum est a jure nominationis, melius disquisitum, et vice versa. Vide *n.* 133 ad 148.

Jura honorifica patronorum, scilicet honor precum, luctus ecclesiastici, sedis, et quidem fixæ ac propriæ ac sepulturæ enarrantur, et explicantur differre, *n.* 149 ad 155.

Circa alimenta patrono debita, vide *n.* 154 et *verb.* Alimenta.

Num patrono jus aliquod in bona ecclesiæ competere possit. Vide *n.* 155.

Alia ad rem, et signanter quoad onera patronorum. Vide *verb.* Ecclesia, *art.* 3, *n.* 63, et *verb.* Utensilia *n.* 8.

K

KALENDÆ.

Kalendæ unde dictæ, quid sint. Vide *verb.* Kalendarium, *n.* 29 ad 33.

KALENDARIUM (IV, 1296).

Kalendarium unde dictum, et quid sit. Vide *verb.* Kalendarium, *n.* 1 et 2.

Dies unde dictus, quid et quotuplex sit, *n.* 3, 4, et 5.

Nox quid sit, *n.* 6.

Dies quomodo incipiat, et sit in jure intelligendus, et accipiendus, *n.* 7 et 8.

Hora unde dicta, et in quot, et quæ minuta dividatur, *n.* 9 et 10.

Horæ aliæ diei sunt, et aliæ noctis, aliæ æquales, et aliæ inæquales, et quomodo appellantur æquales, *n.* 11, 12 et 13.

Quis primus diem noctemque in horas dividerit, quo tempore hæc partitio in usu esse incæperit, et quo instrumento facta fuerit; et qualis olim apud Romanos fuerit diei divisio, *n.* 14, 15, et 16.

Hebdomada dupliciter sumitur et assignatur, *n.* 17.

Sabbatum quid significet ejusque nomine quid Judæi intelligerent; et singuli hebdomadæ dies quomodo vocati apud gentiles, et nunc vocentur ab Ecclesia Romana, *n.* 18 ad 21.

Mensis unde dictus, quid et quotuplex sit, assignatur et explicatur, *n.* 22 ad 28.

Kalendæ, Nonæ, Idus unde dicantur, et quid sint, *n.* 29, 30 et 31.

Assignantur duæ regulæ ad faciilius prædicta percipienda, et ut cognoscatur quot dies contineat quilibet mensis, *n.* 32, 33 et 34.

Mensium quorumcumque nomina assignantur et explicantur, *n.* 35, 36 et 37.

Annus unde dictus, quid sit, ejusque divisiones assignantur et explicantur, *n.* 38 ad 42.

Apud varias nationes varia annorum initia assignantur, *n.* 43, 44 et 45.

Anni initium quomodo calculetur in curiis, tribunalibus, etc. Vide *verb.* Annus, *n.* 40.

Annus solaris duplex assignatur et explicatur, *n.* 47.

Anni, seu Kalendarii Juliani duo vitia assignantur, et a quo correctæ, *n.* 48 ad 55.

Epacta quid sit ac significet, et quomodo regulentur, *n.* 54 et 55.

Indictio quid sit, unde dicatur, quando incæperit ejus usus, et quo mense incipiant nunc indictmentes in bullis, ac pontificiis rescriptis, *n.* 56, 57 et 58.

Datur regula pro inveniendis cujuslibet anni indictmente, ubi et de Olympiadibus, *n.* 59 et 60.

Cyclus solaris quid sit, et affertur regula pro ejus numero, ac littera Dominicali inveniendis, *n.* 61, 62 et 63.

Cyclus lunæ quid sit, et quare appelletur aureus

numerus, pro quo cognoscendo affertur regula. Vide *verb.* Kalendarium, *n.* 64, 65 et 66.

Recensentur quæ circa Kalendarium haud queunt episcopi, *n.* 67.

Kalendarium Gregorianum quoad distributionem festorum, jejuniorum, et hujusmodi ab Italo-Græcis servari præcipitur a Benedicto XIV, *num.* 68.

KYRIE, ELEISON (IV, 1315).

Kyrie eleison quid significet, et cur toties repetatur in Missa. Vide *verb.* Kyrie eleison, *per tot.*

L

LABOR.

Labor an, et quando excuset a jejunio, vel non. Vide *verb.* Jejuniu, *art.* 2, *n.* 10.

LACTICINIA ET OVA.

Lacticinia et ova, an comedere liceat diebus jejunii. Vide *verb.* Abstinencia, *n.* 9 et *verb.* Jejuniu, *art.* 1, *n.* 9.

LÆSÆ MAJESTATIS PŒNA.

Vide *verb.* Pœna, *art.* 2, *n.* 148.

LÆSIO.

Vide *verb.* Emptio et Venditio, *art.* 5.

LAICUS (IV, 1518).

Laicus nullum habet jus circa res et personas ecclesiasticas; et quid si tale jus quomodocunque exerceat, aut easdem personas, earumque jurisdictionem perturbet, impediat, aut aggravet. Vide *verb.* Laicus, *n.* 1 ad 9.

Laici quibus causis ecclesiastico judicio subjiciantur, et quid de illis, qui in terris ecclesiæ degunt, *n.* 10 ad 14.

Laici an possint de fidei mysteriis disputare, prædicare aut præsentibus clericis docere, *n.* 15 ad 22.

Laicus an et quando gaudeat privilegio fori, si post commissum delictum, aut si inquisitus in curia sæculari, aut ab eadem pulsus in exilium fiat clericus, vel professus, *n.* 23 ad 29.

Laici an possint oblationes offerre, vel ordinum ministeria exercere, *n.* 30 ad 37.

Laici quid possint, vel non, circa prælaturas, dignitates et beneficia ecclesiastica, *n.* 38 ad 49.

Alia ad rem, *num.* 50 ad 67, ubi plura scitu digna inveniuntur.

Laici magistratus jus non habent indicendi publicas preces, *num.* 68.

Prohibetur laicorum assistentia intra presbyteriorum et altarium septa, dum missæ et sacra Officia celebrantur, *num.* 69.

LARGITIO MUNERUM.

Vide *verb.* Regulares, *verb.* Xenia, et *verb.* Pœna, *art.* 4, *n.* 147, ubi de pœnis contra transgressores.

LATRONES CUM CHRISTO CRUCI AFFIXI (IV, 1523).

Vide *verb.* Latrones, *per totum.*

LAUDEMUM.

Vide *verb.* Emphyteusis, *art.* 3, *n.* 16.

LAXA PROPOSITIO.

Laxa propositio quæ sit. Vide *verb.* Propositiones damnatæ *n.* 58.

LECTORATUS.

Vide *verb.* Ordo, *art.* 1, *n.* 31.

LEGATARIUS, LEGATUM (IV, 1530).

Legatarius quid sit. Vide *verb.* Legatarius, Legatum, *num.* 1.

An quis esse possit legatarius et hæres, *n.* 2 ad 5.

Legatarius carnaliter cognoscens uxorem testatoris post ejus mortem indignus est legato, *n.* 6.

Legatum dupliciter sumitur, et explicatur, *num.* 7, 8, 9.

Legatum aliud est profanum, et aliud pium, aliud purum, et aliud conditionatum, aliud in diem, aliud sub modo, et aliud sub causa, et aliud sub demonstratione, et singula explicantur, *n.* 10 ad 26.

Ad prædicta legata sive fiant in testamento, sive extra, quot testes requirantur, *n.* 27, 28 et 29.

Legata rei alienæ quo jure valeant et quo in casu, et quando dominium acquiratur, *n.* 30 et 37.

Incrementum et fructus rei legatæ a die testamenti conditi pertinent ad legatarium, *n.* 38.

Legatarius an possit propria auctoritate legatum accipere, *n.* 39 et 40.

Legata in foro conscientie quamprimum exsequenda sunt ab hæredibus. Et variae legatorum species assignantur, et quomodo adimplenda sit mens testatoris in ipsis innuitur, *n.* 41 ad 77.

Legatum relictum alicui sub conditione, quod nunquam nubat, vel quod tali non nubat, vel quod nubat tali, vel si nupserit, vel liberos procreaverit, an sit ei dandum, vel non, *n.* 78 ad 85.

Legatum relictum alicui sub conditione, sin religionem ingrediatur, vel clericus fiat, an, et quando sit ei dandum, *n.* 86 et 87.

Legatum relictum sub conditione, quod quandiu vivit pertineat irrevocabiler ad eum independenter a licentia superioris, an ipsi, vel potius monasterio debeatur, *n.* 88 ad 94.

Conventus bonorum incapaces an, et quæ legata possint accipere, ac retinere, et ad rem adducuntur varia decreta, et signanter breve Urbani VIII, *n.* 95 ad 121.

Domus professæ Societatis Jesu an sint legatorum capaces, *n.* 122.

Legatum relictum ecclesiæ, quam testator in specie non expressit, an validum; et quid si testator ecclesiam simpliciter nominaverit, et plures sint ejusdem nominis ecclesiæ, *n.* 123 ad 130.

Legatum relictum v. g. Titio, quid si duo sint Titii æquali charitate, et amicitia cum testatore conjuncti, *n.* 131.

Quid de legato relicto pauperi determinato, si hic moriatur ante solutionem, *n.* 132.

Repudiatio legati ecclesiæ facti quando illicita, et peccaminosa, *n.* 133 et 134.

Legata ad causas pias valent quamvis corruat testamentum, *n.* 135.

Valent legata profana contenta in testamento condito absque solemnitate civili, *n.* 136.

An, et ex quibus legatis detrahi possit Falcidia vel Trebellianica, *n.* 137 ad 142, et *verb.* Falcidia, *n.* 20.

Legata an, et a quibus personis commutari possint, vel non, *n.* 143 ad 156.

Justæ causæ commutandi legata tum in genere tum in specie assignantur, *n.* 157 ad 164.

Legatum magnæ quantitatis missarum una vice celebrandarum converti non potest in erectionem capellanie perpetuæ. Et talia legata nunquam patiuntur diminutionem, *n.* 165 et 166.

Legatum relictum capitulo cum onere, vel sine onere, aut relictum canonicis indefinite an sit applicandum mensæ capitulari, *n.* 167, 168 et 169.

Quid si fuerit relictum canonicis legatum magnæ quantitatis pecuniæ pro missis celebrandis, *n.* 170.

An quis possit prætere aliquid de legato relicto ecclesiæ, *n.* 171.

Si legatum sit relictum episcopo, vel rectori alicujus ecclesiæ, cui debeatur, *num.* 172

Quando legatum demonstrative, vel taxative relictum censeatur. Vide *verb.* Legatarius, Legatum, *num.* 173 et *seqq.*

Legatum quid sit, et quis legare possit vel non, in *addit. Casinens.*, *num.* 1 et 2.

Qui sint ad legata recipienda capaces, *num.* 3 ad 9.

Quæ legari queant vel non, *num.* 10 ad 24.

Quid si eadem res pluribus legata fuerit, *num.* 23.

Jus accrescendi quid sit, et quoad hæreditates quibus competat, *num.* 26 ad 28.

Conjuncti qui sint, et cum plures sint, an omnibus competat jus accrescendi, *num.* 29 ad 33.

Error an possit in legato intervenire, et si interveniat, an valeat legatum, *num.* 34 ad 35.

Legatum relinquere potest vel pure vel sub conditione; quæ et quotuplex sit conditio exponitur; et quid de legatis conditionalibus, *num.* 36 ad 38.

Dominium rei legatæ an statim morte testatoris transeat in legatarium, et si res legata ante traditionem pereat, an legatario pereat vel hæredi, *num.* 34 ad 38.

Tres actiones sunt ad petenda legata, et exponuntur, *num.* 59.

An legata adimi vel transferri queant, *num.* 60 ad 63.

Legata pia quæ sint; et quod ad eorum executionem vel commentationem spectat, explanatur, *num.* 64 ad 85.

LEGATUS (IV, 1400).

Legati unde dicti. Vide *verb.* Legatus, *n.* 1 et *num.* 58.

Legati diversimode vocantur, et accipiuntur in jure canonico, ac civili, et assignantur legati in jure civili, *num.* 2.

Legati in jure canonico sunt in triplici differentia, nempe legati a latere, missi, et nati, et singuli assignantur, et explicantur, et qui tales esse possint; vel debeant, *n.* 3 ad 11.

Prædicti legati qualem, et in quibus locis habeant jurisdictionem, et quas causas possint delegare, vel cognoscere, *n.* 12 ad 18.

Legati in quo differant a delegatis, *n.* 19.

Legati a latere quid possint præ aliis legatis, ac nuntiis, *n.* 20 ad 33, et *verb.* Beneficia, *art.* 3, *n.* 10 ad 29 et *n.* 51 ad 60.

An legati a latere et nuntii apostolici possint in sibi commissis provinciis conferre ordines, et approbare confessarios, *n.* 33 et 36, et *verb.* Approbatio, *n.* 26.

Legatus, et nuntius apostolicus quid aliud possint, vel non, *n.* 37 ad 50.

Legati papæ statuta durant etiam finita legatione, *num.* 51.

Legati jurisdictio cessat quatuor modis, qui assignantur, *n.* 52 et 53.

Legati et nuntii apostolici debent regulares ad se recurrentes remittere suis superioribus. Vide *verb.* Auditores, *n.* 49.

An legato asserenti munitum se specialiter a sancta sede quibusdam facultatibus credendum sit, *n.* 54 et *seqq.*

LEGISLATOR.

Vide *verb.* Lex, *art.* 2, *per tot.* et *art.* 3, *n.* 13 ad 25.

LEGITIMA (IV, 1412).

Legitima quid sit, quomodo, et quanta debeat liberis seu descendentes. Vide *verb.* Legitima, *n.* 1 et 2.

In descendentes numero qui sint computandi vel non, *n.* 3 et 4.

Legitimi et nepotes quomodo de legitima participant, *n.* 5, 6 et 7.

Quæ legitima, et in quo casu debeat ascendentes, et fratribus, ac sororibus, *n.* 8, 9 et 10.

Legitima ex quibus bonis, et quo jure debeat filii ac nepotibus, et pro ea deducenda, quæ bona computanda sint, *n.* 11 ad 19.

Legitima quo titulo sit relinquenda liberis et parentibus, *n.* 20.

Quid si alicui ascendenti relinquatur minor, vel nulla portio pro legitima, *n.* 21 ad 24.

Legitima debita hæredibus necessariis relinquere debet sine ullo onere, *n.* 25.

Legitima una cum fructibus debetur statim post mortem sive naturalem, sive civilem testatoris, *n.* 26 ad 31.

Quæ legitima debeat matri a die emissæ professionis filii, vel filia, *n.* 32 et 33.

Quid quando monasterium tenetur solvere legitimam filiis patris Professi, *n.* 36, 37 et 38.

Legitima an, et in quo casu debeat, ac peti possit a filiis, viventibus adhuc parentibus, *n.* 39 ad 44.

Quando pro legitima non competat nisi conditio ex lege, et quando etiam hypothecaria actio, *n.* 45 et 46.

Dispositio celebris *text. in leg. Jubemus* trahi non potest ad legitimam, *n.* 47, 48 et 49.

Prohiberi non valet legitima, nisi adhibita sit cautela Socini, et hæc quando adhibita censeatur, *n.* 50 et 51.

Si filius nec expresse, nec tacite acceptet prohibitionem legitimæ, tametsi factam cum cautela Socini, non excluditur a jure illam petendi, *num.* 52.

Quando vero filius acceptasse dici possit, necne, prohibitionem legitimæ cum cautela Socini, *n.* 53.

LEGITIMATIO (IV, 1421).

Proles legitimatio an et quando per subsequens matrimonium fieri possit. Vide *verb.* Legitimatio, *num.* 1 ad 5.

Ex defectu natalium an contrahatur irregularitas, et quæ sit, *num.* 6.

Afertur epistola *Reddita nobis* Benedicti XIV, ubi late de legitimatione proli disseritur, *num.* 7.

LEGITIMUS.

Vide *verb.* Filius.

LEVIR.

Quis sit. Vide *verb.* Affinitas, *art.* 1, *n.* 16.

LEX (V, 9).

LEX, QUOAD EA QUÆ CONCERNUNT IPSIUS NATURAM, DIVISIONEM, ET EOS QUI IPSAM CONCEDERE POSSUNT.

Lex unde sic dicta, et quomodo appellari solet. Vide *verb.* Lex, *art.* 1, *n.* 2 et 3.

Assignantur variae conditiones, quæ ad legem requiruntur, *n.* 4 ad 10.

Legis definitio traditur, et explicantur necessarie conditiones, quæ in ipsa continentur, *n.* 11 ad 13.

Definitur magis proprie lex, *n.* 46.

Et ex definitione data derivantur legis species, *n.* 47 ad 53.

Jus gentium, seu lex gentium non diversa a jure naturali, *n.* 56 et 57.

Assignantur tres differentie legis a simplici præcepto, *n.* 16, 17 et 18.

Lex dividitur immediate in æternam et temporalem, et quæ sit utraque, et in quo differant, *n.* 19.

Lex temporalis subdividitur in naturalem et positivam et quæ sit utraque, et in quo differant, *n.* 20.

Lex positiva subdividitur in divinam et humanam, et quæ sit utraque, *n.* 21.

Lex divina positiva subdividitur in veterem, et novam, et quæ sit utraque, *n.* 22 et *n.* 58 ad 63.

Lex divina positiva alia est mere divina positiva; et alia est divina positiva naturalis, et quæ sit utraque, *n.* 23.

Lex positiva humana subdividitur in legem seu jus gentium, in legem ecclesiasticam, seu canon-

cam, et in legem sæcularem, seu civilem, et quæ sint omnes. Vide *verb.* Lex, *art.* 1, *n.* 24.

Lex, seu jus gentium subdividitur in primum, et secundarium, et quid, et quale sit utrumque. Vide *verb.* Jus, *n.* 10.

Lex ecclesiastica, seu canonica quomodo subdividitur. Vide *verb.* Jus, *n.* 19 ad 34.

Lex sæcularis, seu civilis quomodo subdividitur. Vide *verb.* Jus, *n.* 12.

Lex, seu jus gentium in quo differat a lege canonica, civili et naturali, *n.* 28 et 29.

Quando inter leges ecclesiasticas, seu canonicas, et sæculares, seu civiles, est aperta contrarietas, quamam sint servandæ. Vide *verb.* Jus, *n.* 37 ad 45.

Assignantur, qui possint, vel non, leges condere, et quas leges, et in quibus locis, *n.* 38 ad 45.

LEX, QUOAD EA QUÆ CONCERNUNT EJUS PROMULGATIONEM, ET ACCEPTATIONEM, ET OBLIGATIONEM.

Lex ad hoc, ut obliget quoad culpam, vel quoad poenam requiritur ejus sufficiens promulgatio, et quid sufficiat ad talem promulgationem. Vide *verb.* Lex, *art.* 2, *n.* 1, 2 et 3.

Leges imperiales, regum, aliorumque principum, et leges pontificiæ quando obligare incipiant, *n.* 4 ad 8.

Ad intrinsecam legis constitutionem an requiratur acceptatio populi, et quid si non acceptetur, aut legislator nesciat, aut dubitet an sit acceptata, necne, *n.* 9 ad 16.

Quid in dubio an superior habeat potestatem ferendi hanc, vel illam legem obligatoriam, aut an lex sit justa, necne, *n.* 17 et 18.

Quid si populus habeat rationabilem causam non acceptandi legem a supremo principe, *n.* 19 ad 25.

Leges humanæ justæ tum ecclesiasticæ, tum civiles obligant in conscientia. Secus leges mere poenales, *n.* 24 et 25.

Lex mere poenalis quomodo differat a lege moralis et mixta, *n.* 26.

Lex poenalis alia est lata, alia est ferendæ sententiæ, et quæ sit utraque, et ad ut talem facilius cognoscendam quinque regulæ assignantur, *n.* 27 ad 35.

Lex poenalis sive lata, sive ferendæ sententiæ, quomodo et quando obliget, *n.* 36 ad 44.

Utrum lex nova a summo pontifice promulgata obliget statim, an post duos a promulgatione menses juxta auct. ut factæ novæ constitutiones, *n.* 51 ad 54.

Lex episcopalis vel synodalis an, quando et quos obliget, *num.* 45 ad 50.

Plura alia speciatim circa promulgationem et obligationem legis invenies, *num.* 55 ad *finem.*

LEX, QUOAD EA QUÆ CONCERNUNT PERSONAS AD IPSAM OBLIGATAS.

Ad leges Ecclesiæ obligantur omnes Christiani fideles et an, et quomodo obligentur infantes ante vel post septennium. Vide *verb.* Lex, *art.* 3, *n.* 1 ad 4.

Ad *n.* 3 auctoris vide notata.

Pueri et puellæ post septennium completum, et ante pubertatem quibus poenis et censuris subijci possint, *n.* 5 ad 8.

Amentes et ebrii an, quando, et ad quas leges obligentur, *n.* 9 et 10.

Ad leges et statuta inferiorum prælatorum, qui obligentur *n.* 11 et 12 et *n.* 85.

Legislator humanus, etiam monarchicus, an teneatur ad proprias leges, *n.* 13 ad 20.

Papa et episcopi a quibus poenis sint exempti, et an eximantur etiam a culpa si suorum antecessorum leges transgrediantur, *n.* 21 et 22.

Papa quomodo teneatur ad præceptum paschale, *n.* 23.

Alii legislatores quomodo teneantur ad legum observantiam, et quid si legislator sit ipsa communitas, *n.* 24 et 25.

Hæretici tenentur de jure legibus ecclesiasticis. Secus Judæi, pagani et catechumeni, *n.* 26 et 27.

Peregrini, quibus in locis, quomodo, et ad quarum legum observantiam teneantur, *n.* 28 ad 43, ubi plura quoad ipsos.

An vagi, seu vagabundi obligentur legibus, et consuetudinibus locorum, per quæ transeunt, vel in quibus hospitantur, *n.* 46, 47 et 48.

Sed ad *n.* 38, 39 et 40 auctoris, vide animadvertenda in nota.

Reprehenditur auctor *n.* 48, in nota.

An durante legatione, et peregrinatione studiorum causa legatus, et studiosus ligati sint legibus illius religionis in qua morantur, *num.* 82 ad 84.

Clerici et regulares an, et quando teneantur legibus civilibus, et statutis laicorum, et ad rem afferuntur plura sacrarum congregationum decreta, *n.* 49 ad 81.

LEX, QUOAD EA QUÆ CONCERNUNT INTENTIONEM, MODUM ET TEMPUS EAM ADIMPLENDI.

In executione operis a lege præcepti duplex haberi potest intentio, et assignatur. Vide *verb.* Lex, *art.* 4, *n.* 1.

Ad impletionem legis an requiratur intentio ei satisfaciendi, *n.* 2 ad 5.

An satisfaciatur legi, seu præcepto, qui faciens opus præceptum expresse intendit illud non satisfacere, et ad rem adducuntur exempla, *n.* 6 ad 10.

An, et quomodo impleri possint leges, seu præcepta sine gratia sanctificante, vel per actionem ex fine, vel circumstantia extrinsece malam, *n.* 11 ad 19.

An satisfieri possit pluribus legibus, seu præceptis eodem tempore per diversos actus, *n.* 20, 21 et 22.

Qui per notabilem partem missæ confitetur sua peccata, an satisfaciatur præcepto missam audiendi. Vide *verb.* Missa, *art.* 17, *n.* 27.

Unico eodemque actu an satisfieri possit pluribus legibus, seu præceptis, *n.* 24 ad 32.

Unica numerice divini officii recitatione satisfieri nequit duplici præcepto, *n.* 33.

LEX, QUOAD EJUS CESSATIONEM.

Lex humana per quid cesset. Vide *verb.* Lex, *art.* 5, *n.* 1.

Lex cessat quando cessat universim totalis ejus causa finalis, *n.* 2, 3 et 4.

Lex in præsumptione fundata quando cesset obligare, *n.* 5.

Lex cessat per juris abrogationem, et quomodo inter se differant abrogatio, derogatio et irritatio, *n.* 6 et 7.

Lex a quo, et quando possit abrogari, et justæ causæ abrogandi leges assignantur, *n.* 8 ad 16.

Lex cessare potest per veram interpretationem, et epicheiam. Et quid, et quotuplex sit interpretatio, assignatur et explicatur, *n.* 17 ad 20.

Authentica ac usualis legis interpretatio a quo fieri possit, *n.* 21, 22 et 23.

Doctrinalis legis interpretatio fieri potest etiam a privatis doctoribus, si observent regulas communiter præscribi solitas, quæ assignantur, *n.* 24 ad 40.

Epicheia quid sit, et in quo differat ab interpretatione legis, et quando locum habeat, *n.* 41, 42 et 43.

Lex cessare potest per dispensationem factam ab habente legitimam dispensandi potestatem, *n.* 44.

Quoad ea quæ specialiter concernunt dispensationem. Vide *verb.* Dispensatio.

Lex cessare potest per privilegium concessum ab habente legitimam potestatem ipsum concedendi; et quid sit privilegium, et quomodo interpretandum, *n.* 46, 47 et 48.

Lex cessare potest per consuetudinem contrariam legitime introductam, *n.* 49 et 50, et *verb.* Consuetudo.

Tripliciter iudices, et jurisconsulti leges possunt interpretari, ac regulæ interpretandi leges traduntur, *num.* 51 ad 65.

Lex commissoria quid sit, et ad quæ detur. Vide *verb.* Emptio, *art.* 4, *n.* 40, et *verb.* Hypotheca, *n.* 54.

LIBELLUS FAMOSUS (V, 95).

Libellus famosus quid sit, quomodo fiat, et quid requiratur ad eum constituendum, et ad ejus crimen, et pœnam incurrendam. Vide *verb.* Libellus famosus, *n.* 1 ad 16.

Sed ad *n.* 15 auctoris vide declarata in nota.

Libellos famosos facientes, publicantes, consulentes fieri ac publicari mandantes, retinentes, inventientes et non manifestantes, imprimentes, vendentes, etc., quale crimen committant, et quibus pœnis subjiciantur, *n.* 17 ad 28.

Sub appellatione libelli famosi, quales alii libri contineantur, *n.* 29.

Quid si libellus famosus respiciat statum alicujus religionis in communi, *n.* 30.

Pœna libelli famosi an habeat locum, etiamsi quis in eo verum dixerit, *n.* 31 et 32.

Publicum iudicium ex senatusconsulto redditum est ob libellum famosum, cujus pœna capitis est. Sed vide quomodo hæc pœna sit interpretanda juxta libelli famosi qualitatem, *n.* 34 et *segg.*

Qui detraxerunt aliis libello famoso, continente vel falsum crimen, vel verum occultum, ad quid teneantur. Vid. *verb.* Detractio, *art.* 2 per tot.

LIBERALITAS.

Liberalitas quid sit. Vide *verb.* Avaritia, *n.* 12.

LIBRI (V, 102).

Libros Veteris et Novi Testamenti pro sacris et canonicis non accipiens cui pœnæ subiaceat. Vide *verb.* Libri, *num.* 1.

Libri de rebus sacris tractantes, sine nomine auctoris, imprimi ac retineri nequeunt nisi prius sint examinati; et quid si secus, *num.* 2, 3 et 4.

Libros communicans, vel vulgans ante examen, et approbationem, quibus pœnis subjiciatur, *num.* 5.

Librorum approbatio quomodo sit danda, *n.* 6.

Libri non sunt imprimendi sine nomine auctoris, vel certi collegii, *num.* 7.

Libri tum Romæ, tum alibi de cujus licentia imprimi debeant, et quid de impressoribus absque licentia imprimentibus, *num.* 8, 9 et 10.

Libri auctorum degentium in statu Ecclesiæ, de cujus licentia imprimi possint extra statum, *num.* 11.

Libri continentes miracula, gratias, beneficia, quæ dicuntur accepta ope alicujus defuncti cum fama sanctitatis, a sede apostolica nondum beatificati, de cujus licentia imprimi possint, *num.* 12.

Quid de bibliopoliis libros hæreticos retinentibus, *num.* 13.

Libri sine nomine typographi, vel loci impressionis vendi non possunt sub pœna confiscationis librorum, *num.* 14.

An liceat libros extrahere ex bibliothecis regularium, et ad hoc summarie referuntur variæ constitutiones pontificiæ, *n.* 15 ad 35.

LIBRI PROHIBITI (V, 107).

Libri prohibiti ex Indice sunt triplicis classis, et

assignantur singulæ. Vide *verb.* Libri prohibiti, *num.* 1 ad 7.

Adducuntur regulæ Indicis, *num.* 8.

Contra legentes, retinentes, etc., libros prohibitos statutæ pœnæ referuntur, *num.* 9, 10 et 11.

Quid de legentibus, ac retinentibus libros prohibitos solum quia sunt contra bonos mores, et de asserentibus retineri posse libros prohibitos tantum ad tempus, donec corrigantur, *num.* 12 ad 15.

Quid de illis, qui libros prohibitos propria auctoritate comburunt, vel aliis legendi licentiam habentibus consignant, *num.* 16 ad 24.

Licentia legendi libros prohibitos a quibus concedi possit, vel non, *num.* 25 et 26.

Ad incurrendam excommunicationem papæ reservatam requiruntur quinque conditiones, quæ assignantur, et declarantur, *num.* 27 ad 38.

Per ly legentes ad incurrendam censuram, qui intelligantur, vel non, *num.* 39 ad 43.

Ad *num.* 40 auctoris. vide in nota.

Per ly retinentes ad incurrendam censuram, qui intelligantur, vel non, *num.* 44 ad 57.

Per ly imprimentes, ac defendentes qui intelligantur, vel non, *num.* 58 ad 66.

Libri et scripturæ a Benedicto XIV prohibiti, *num.* 67 ad 70.

De potestate Christi Ecclesiæ concessæ prohibendi libros, et de antiqua circa rem hanc disciplina, quæ ad inventam usque artem typographicam duraverit. Vide in *Append.* seu *nov. art.* § 1.

Agitur de stabilita ab apostolica sede disciplina circa examen, typscriptionemque librorum post inventam artem typographicam, et post natos errores Lutheri et Calvinii, in *Append.* seu *nov. art.* § 2.

Refertur Benedicti XIV constitutio, qua methodus præscribitur servanda in examine, et proscriptione librorum, in *Append.* seu *nov. art.* § 2.

De auctoritate decretorum libros vetantium, de pœnis in eos latis, qui hujusmodi libros legant, retineant, etc., in *Append.* seu *nov. art.* § 3.

Utrum in prohibitione libri etiam manuscripta prohibita censeantur, in *Append.* seu *nov. art.* § 4, *quæst.* 1.

Utrum libri catholicorum prohibiti in uno, sint etiam in alio idiomate vetiti, in *Append.* seu *nov. art.* 84, *quæst.* 2.

Quinam concedere debeat facultatem legendi libros prohibitos, in *Append.* seu *nov. art.* § 4, *quæst.* 3.

Utrum decreta, quibus Romæ prohibentur libri, obligent omnes omnino fideles, in *Append.* seu *nov. art.* § 4, *quæst.* 4.

Si alicubi ex sedis apostolicæ tolerantia usu receptæ non sunt regulæ Indicis, non incurunt censuras legentes libros prohibitos, sed graviter peccant, in *Append.* seu *nov. art.* § 4, *not. in fin.*

LICTORES.

Lictores sunt infames, et irregulares. Vide *verb.* Infamis, *num.* 11, et *verb.* Irregularitas, *art.* 1, *num.* 12, *vers.* Octava.

LIGAMEN.

Vide *verb.* Impedimenta Matrimonii, *art.* 2, *num.* 8 ad 19.

LIMINA APOSTOLORUM ROMÆ (V, 155).

Episcopi quomodo, et intra quod tempus teneantur visitare limina apostolorum; et quid si legitime impediti; et an teneantur etiam patriarchæ, archiepiscopi, titulares, coadjutores, etc. Vide *verb.* Limina apostolorum, *num.* 1 ad 8.

Confirmatur auctoris sententia *num.* 7 exposita, *num.* 41 ad 45.

Munus visitationis liminum in quo consistat. Vide *verb.* Limina, *num.* 9 et 10.

Episcopi pro visitandis liminibus, quantum abesse possint a residentia, *num.* 11 et 12.

Canonici pro episcopi servitio Romam accedentes vel ipsum episcopum comitantes, an, et quando lucrentur distributiones, *num.* 13 ad 17.

Episcopi legitime impediti, per quem nuntium possint limina visitare, *num.* 18 ad 21 et *num.* 46 ad 50.

Episcopi limina visitantes, quid referre debeant, *num.* 22.

Tempus visitandi limina, quando currere incipiat, et quomodo computari debeat, *num.* 23 ad 26.

Liminum visitatio quando fieri debeat, et in quo casu admitti possint ad dictam visitationem nuper consecrati episcopi, priusquam se ad residentiam conferant, *num.* 27 et 28.

Limina Apostolorum ibi esse dicuntur, ubi est papa, *num.* 29.

Non visitantes in quas censuras et pœnas incurrant, *num.* 30.

Referuntur disposita a Benedicto XIV circa visitationem liminum apostolorum jurate promittendam ab omnibus episcopis et prelatibus, jurisdictionem episcopalem habentibus, antequam possessionem eadem capiant suarum diœcesum, *num.* 31 ad 37.

Administratores quoque episcopatum tenentur visitare limina apostolorum, et relationem facere suarum ecclesiarum, *num.* 40.

Nonnulla, ad uberiorem materiæ notitiam, afferuntur loca ex synod. diœces. Benedicti XIV et constitutione Sixti V, *num.* 51 et 52.

Afferuntur etiam instructio sacræ congregationis Concilii pro episcopis, primatibus et patriarchis super modo faciendi relationes statuum suarum ecclesiarum, quas, occasione visitationis sacrorum liminum, eidem sacræ congregationi exhibere teneantur, *num.* 53.

LINEA.

Linea affinitatis, consanguinitatis, legalis paternitatis, legalis fraternitatis, legalis affinitatis. Vide *verb.* Affinitas, *verb.* Impedimenta matrimonii, *art.* 1, *num.* 27 ad 78.

LITANIÆ (V, 175).

Verbum litanie quid significet; et quot litaniarum species reperiantur; quæ sint, et qui fuerint earumdem inventores; et quæ prohibita, aut approbata. Vide *verb.* Litanie, *num.* 1 ad 12.

Litanis an inseri possint alii sancti præter ibi descriptos, *num.* 15.

Quid si Litanie Majores occurrant in die Paschatis, aut festum sancti Marci incidat infra octavam ejusdem solemnitatis, *num.* 14 et 15.

Præceptum recitandi litanias quomodo, et quando obliget, *num.* 16 et 17.

Quoad litanias particulares quibusdam regularibus concessas, *num.* 18.

Nomen sancti Josephi ubi inserendum in litanis sanctorum, *num.* 19.

LITTERÆ APOSTOLICÆ (V, 179).

Litteras apostolicas falsificantes, et illarum executionem impediendes, quomodo puniantur. Vide *verb.* Litteræ apostolicæ, *num.* 1 et 2.

Quando expediendæ, et quomodo publicandæ litteræ apostolicæ super beneficiis resignatis, *num.* 3 et 4.

Litteræ apostolicæ non sunt executioni tradendæ ab iis, quibus diriguntur, si obreptionis, aut subreptionis vitio aperte laborent, aut si deficiat conditio, sine qua concessæ non fuissent, *num.* 5.

Litteræ apostolicæ super dispensationibus matri-

FERRAR. VIII.

monialibus quomodo, et quibus adjectis conditionibus concedi soleant, *num.* 6.

Vide *verb.* Exsecutor litterarum, etc., *verb.* Falsarius, *num.* 59.

LITTERÆ (V, 179).

Litteras vel scripturas alienas aperire, ac legere quale sit peccatum, quando, et quibus liceat, et ad quid teneantur aperiendes. Vide *verb.* Litteræ, *num.* 1 ad 7.

Regulares dantes aut recipientes litteras absque superioris licentia, aut litteras superioris ad inferiores, et inferiorum ad superiorem missas aperiendes, retardantes, etc., an, et quomodo peccent, *num.* 8 et 9.

Superiores regulares an licite aperire, et legere possint litteras suorum subditorum, *num.* 10 et 11.

Quid de litteris sine nomine occulta delicta contra aliquem continentibus ad superiorem scriptis, *num.* 12 ad 15.

Litteras alienas aperiendum, lacerantium, etc. pœna. Vide *verb.* Pœna, *art.* 2, *num.* 117.

Tria concurrere debent ut quis in crimen falsi incidat aperiendo litteras alienas, quæ recensentur, *num.* 16 ad 29.

LITURGIA (V, 185).

Liturgia unde dicta, et quid designet. Vide *verb.* Liturgia, *num.* 1 ad 3.

Liturgiæ peculiariter sumptæ quid sint, et quo tempore scripto consignari experint, *num.* 4 et 5.

Quid de quibusdam apostolorum liturgiis sentiendum, *num.* 6.

Varii liturgici libri, et eorum in rebus theologice usus, *num.* 7.

LITURGICUM JUS (V, 185).

Jus liturgicum quid sit, et quomodo apostoli illud exercuerunt. Vide *verb.* Liturgicum jus, *num.* 1 ad 5.

Quibus, ab apostolis, jus liturgicum competat, *num.* 6 et 7.

An aliquid in re liturgica possit principum auctoritas, *num.* 8.

LIVELLUM.

Vide *verb.* Monialis, *art.* 2.

LOCATIO (V, 189).

Locatio quid sit, et quæ res locari possint. Vide *verb.* Locatio, *num.* 1 et 2.

Pretium an necessarium sit in locatione, *num.* 3 et 4.

Locator, conductor, inquilinus, colonus, redemptor, et publicanus qui dicantur, *num.* 5.

Conductor potest rem sibi locatam alteri locare, *num.* 6.

Bona ecclesiastica quomodo, et pro quo tempore locari possint. Vide *verb.* Bona, *art.* 1, *num.* 9.

Locatio bonorum ecclesiasticorum facta ab antecessore beneficiario, an et quando obliget successorem in beneficio, *num.* 8 et 9.

Minores et pupilli, uxor, locatoris et conductoris successor sive universalis, sive particularis, cui locationi stare teneantur, *num.* 10 ad 19.

Locator ad quid obligetur versus conductorem in iis quæ ad rem locatam spectant, *num.* 20 ad 29.

Locator an et ob quas causas possit ante finitum locationis tempus de re locata conductorem invitum expellere, et quatuor causæ assignantur, *num.* 30 ad 36.

Locator in quo casu teneatur conductori mercedem remittere, et assignantur plures casus, in quibus non tenetur pensionem minuire, *num.* 37 ad 47.

Locatores, qui operas suas aliis locant, ad quid teneantur; et quid si locatores sint gregis